

POSTANOWIENIE

Dnia 5 lipca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Korzeniowski

w sprawie r. pr. **T. J.** obwinionego o popełnienie przewinienia dyscyplinarnego z art. 64 ust. 1 ustawy z 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych w zw. z art. 12 ust. 3 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego,
po rozpoznaniu 5 lipca 2023 r. w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej na posiedzeniu, kasacji obwinionego od orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych w W. z 17 października 2022 r., sygn. akt WO – 132/22, utrzymującego w mocy orzeczenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych [...] z 10 grudnia 2021 r., sygn. akt D [...],

postanowił:

- I. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;
- II. zasądzić od obwinionego r. pr. T. J. na rzecz Skarbu Państwa kwotę 20 (dwudziestu) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Wnioskiem z 28 września 2021 r. Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w W. wystąpił do Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych [...] o ukaranie radcy prawnego T. J., obwinionego o to, że w piśmie z dnia 24 marca 2020 r. skierowanym do A. K. okazał brak umiaru i powściągliwości w okazywaniu osobistego stosunku do strony przeciwnej, poprzez zwrócenie się w następujący sposób *„Osobiście uważam, że jest pani bardzo nie w porządku, chcąc zagarnąć dla siebie i swojej córki część majątku mojego Mandata (...)”*, tj. o przewinienie

dyscyplinarne określone w art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w związku z art. 12 ust. 3 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego.

Okręgowy Sąd Dyscyplinarny przy Okręgowej Izbie Radców Prawnych [...] orzeczeniem z 10 grudnia 2021 r., sygn. akt D [...], uznał obwinionego T. J. winnym popełnienia zarzucanego we wniosku o ukaranie przewinienia dyscyplinarnego i wymierzył mu karę upomnienia. Ponadto, na podstawie art. 70⁶ ust. 2 ustawy o radcach prawnych, obciążył obwinionego kosztami postępowania dyscyplinarnego w wysokości 1.500 zł (k. 10-10v).

Odwołanie od tego orzeczenia wniósł obwiniony r. pr. T. J., podnosząc, że w jego ocenie formułując przedmiotową wypowiedź nie naruszył zasad etyki zawodowej. W piśmie skierowanym do przeciwniczki procesowej jego klienta, reprezentowanego przez niego przed sądem powszechnym, działał w granicach dopuszczalnej i zagwarantowanej mu ustawowo wolności słowa. Wskazał, że ukaranie go za działanie w jak najlepiej pojętym interesie klienta, ale także pośrednio w interesie samej A. K., jest dla niego całkowicie niezrozumiałe. W przypadku utrzymania w mocy zaskarżonego orzeczenia nakazywać mu będzie w przyszłości zachowanie całkowitej obojętności wobec spraw jego klientów na zasadzie *„a co mnie obchodzi, przecież to nie moja sprawa, nie ma sensu angażować się za mocno, bo znów skończy z wyrokiem”*. To z kolei postawi pod znakiem zapytania dalsze wykonywanie przez niego zawodu radcy prawnego. Oświadczył, że nie zgadza się ze stanowiskiem sądu dyscyplinarnego I instancji i nie uważa się za winnego popełnienia zarzucanego mu deliktu dyscyplinarnego, a ukaranie go za działanie w jak najlepiej pojętym interesie klienta uważa za wysoce niesprawiedliwe i krzywdzące. Wskazał, że *„to nie było oplucie błotem A. K. czy bezzasadnej pomówienie, tylko stwierdzenie faktu na podstawie własnych, notabene nagranych przez klienta, słów A. K.”*. Skarżący wniósł o zmianę orzeczenia poprzez uniewinnienie go od zarzucanego mu deliktu dyscyplinarnego (k. 14-14v).

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w W. orzeczeniem z 17 października 2022 r., sygn. akt WO – 132/22, utrzymał w mocy zaskarżone orzeczenie w całości. Ponadto zasądził od obwinionego koszty

postępowania odwoławczego w kwocie 1.800 zł., na rzecz Krajowej Izby Radców Prawnych w W.

W uzasadnieniu Wyższy Sąd Dyscyplinarny wskazał, że obwiniony działał intencjonalnie, w taki sposób, aby sformułowane przez niego pisma uczynić osobistym, obejmującym wyrażenie osobistych ocen i odczuć obwinionego co do postępowania pokrzywdzonej. Obwiniony chciał, aby tak pismo to odebrała pokrzywdzona i chciał w ten sposób wpłynąć na jej postępowanie. Nie tylko jednoznacznie to opisał w swoim wystąpieniu, ale odnośny fragment pisma w sposób szczególny wyróżnił odmienną czcionką, mającą sprawić wrażenie zbliżonej do odręcznej, niosącej bardziej osobiste treści. Sąd dyscyplinarny II instancji podkreślił, że jak wynika z protokołu przesłuchania obwinionego oraz odwołania, niemoralności postępowania pokrzywdzonej obwiniony upatrywał w zmianie stanowiska pokrzywdzonej względem rzekomo przedstawionego wcześniej stanowiska, w trakcie negocjacji, w których obwiniony brał udział. Sąd dyscyplinarny wskazał, że bez znaczenia są powoływane przez obwinionego okoliczności, mające uzasadniać postępowanie obwinionego, gdyż radca prawny, działając ad hoc czy też działając w warunkach nowo pojawiających się emocji, ma obowiązek dochować wierności wszelkim zasadom etycznym i z tym większą uwagą postępować w ramach podejmowanych czynności (k. 8-9v).

Kasację od orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych w W. z 17 października 2022 r. wywiódł obwiniony, zaskarżając je w całości.

Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił:

1. rażące naruszenie prawa mające istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, tj.: art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 12 ust. 3 Kodeksu Etyki Radców Prawnych (KERP) poprzez jego błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, iż wypowiedź radcy prawnego w piśmie sporządzonym w imieniu i na rzecz klienta, a skierowanym do przeciwnika klienta o treści: „Osobiście uważam, że jest Pani bardzo nie w porządku, chcąc zagarnąć dla siebie i swojej córki część majątku mojego Mandanta, dlatego zachęcam Panią do podjęcia próby zawarcia ugody, która jest najlepszym rozwiązaniem sporu sądowego, zaoszczędzającym czas,

pieniądze i co najważniejsze nerwy obu stronom i członkom ich rodzin.”, stanowi braku umiaru i powściągliwości w okazywaniu osobistego stosunku do przeciwnika klienta, w rozumieniu tego przepisu;

2. rażące naruszenie prawa procesowego to jest art. 4 k.p.k. oraz art. 7 k.p.k. w związku z art. 74¹ pkt 1 ustawy o radcach prawnych, polegające nad dowolnej i wybiórczej ocenie materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, w szczególności wybiórczej ocenie pisma ukaranego do A. K. z dnia 24 marca 2020 roku, poprzez poddanie ocenie tylko fragmentu pisemnej wypowiedzi ukaranego z pominięciem osadzenia tego fragmentu w kontekście całości wypowiedzi i całości treści pisma z dnia 24 marca 2020 roku, co mogło mieć istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia.

Podnosząc te zarzuty skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia, poprzez uniewinnienie go od popełnienia zarzucanego mu czynu (k. 4-7).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja jest oczywiście bezzasadna z następujących powodów.

Nie ma podstaw do stwierdzenia naruszenia art. 4 k.p.k. oraz art. 7 k.p.k. w zw. z art. 74¹ pkt 1 ustawy z 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych. Treść wypowiedzi obwinionego nie była sporna, niezależnie od tego, że na etapie kasacyjnym wiążą również ustalenia Sądu Dyscyplinarnego w zakresie intencji obwinionego. W sprawie dokonano całościowej oceny, która nie pozwala przyjąć, że obwiniony nie naruszył zasad etyki. Działanie w „dobrej wierze” w celu ugodowego zakończenia sprawy rozmija się z zarzutem zagarnięcia majątku. W sprawie dokonano oceny obiektywnej a nie subiektywnej. Obwiniony działał jako pełnomocnik. Radca prawny ma respektować ideały i obowiązki etyczne, przyczyniające się do godnego i uczciwego świadczenia pomocy prawnej.

W sprawie ustalono, że obwiniony przekroczył wymagane granice umiaru i powściągliwości. Sprawa dotyczyła uzgodnienia treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym. Obwiniony nie powinien pomijać stanu prawnego nieruchomości wynikającego z księgi wieczystej oraz tego, że rozstrzygnięcie sporu należało do sądu cywilnego.

Natomiast w sprawie dyscyplinarnej znaczenie miały fakty i ich prawna ocena.

Zgodnie z art. 62³ ustawy o radcach prawnych kasacja w postępowaniu dyscyplinarnym radców prawnych może być wniesiona z powodu rażącego naruszenia prawa, jak również rażącej niewspółmierności kary dyscyplinarnej.

Art. 12 ust. 3 Kodeksu Etyki Radców Prawnych stanowi, że radca prawny świadcząc pomoc prawną, zobowiązany jest z szacunkiem traktować wszystkich klientów, zachować umiar i takt w swoich wypowiedziach oraz powściągliwość w okazywaniu osobistego stosunku do stron i uczestników postępowania, sądu bądź organu przed którym występuje.

Zarzut naruszenia art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 12 ust. 3 Kodeksu Etyki Radców Prawnych nie jest zasadny.

Troska o godność zawodu radcy prawnego o której mowa w art. 11 KERP, wymaga, aby radca prawny przy wykonywaniu swoich obowiązków zawodowych traktował wszystkich swoich klientów z szacunkiem. Wszelkie wypowiedzi radcy prawnego powinny być taktowne, powściągliwe i z zachowaniem umiaru. Radca prawny pomimo korzystania przy wykonywaniu zawodu z wolności słowa i pisma, nie może nigdy przekraczać granic określonych przepisami prawa i rzeczową potrzebą (art. 38 ust. 1 KERP). Radcy prawnemu nie wolno okazywać swojego stosunku, a zwłaszcza stosunku negatywnego, do stron, uczestników postępowania. (T. Scheffler (red.), Kodeks Etyki Radcy Prawnego. Komentarz. Wyd. 4, Warszawa 2023).

W niniejszej sprawie wypowiedź obwinionego zawarta w piśmie skierowanym do A. K., była manifestacją stosunku do strony postępowania. Obwiniony wskazując, że cyt.: *„Osobiście uważam, że jest pani bardzo nie w porządku, chcąc zagarnąć dla siebie i swojej córki część majątku mojego Mandanta (...)”*, wyszedł ponad rzeczową potrzebę.

O kosztach postępowania przed Sądem Najwyższym orzeczono na podstawie art. 74¹ pkt 1 ustawy z 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych w zw. z art. 618 § 1 pkt 1 k.p.k. w zw. z § 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2003 r. w sprawie wysokości i sposobu obliczania wydatków Skarbu Państwa w postępowaniu karnym (tekst jednolity Dz.U. z 2013 r. poz. 663 ze zm.), zasądzając od obwinionego na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe w wysokości 20 zł.

[M. T.]

[ms]